

TÜRKMENİSTAN

BEYAZ EŞYA VE ELEKTRİKLİ KÜÇÜK EV ALETLERİ SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : Mart 2025

Raporu Hazırlayan: Aşkabat Ticaret Müşavirliği

İÇİNDEKİLER

1. Sektörün Küresel Ticaret Görünümü.....	3
1.1. Sektörün Tanımı	3
1.2. Sektördeki Ürünlere İlişkin Gümrük Tarife Pozisyonları	3
1.3. Sektörde En Fazla İhracatı Olan İlk 10 Ülke (son 4 yıl)	5
1.4. Sektörde En Fazla İthalatı Olan İlk 10 Ülke (son 4 yıl)	6
2. Türkmenistan Pazarında Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektörü	6
3. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti	7
3.1. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023 yılı).....	7
3.2. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023)	8
3.3. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün).....	8
3.4. Beyaz Eşya Sektöründe Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler	10
4. Sektörde Ülkemizden İhracat	10
4.1. Sektörde Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracatı	10
4.2. Genel İhracat Performansı	11
4.3. Ürün Bazında İhracat Performansı	11
5. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş	12
5.1. Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı.....	12
5.2. Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler	12
5.3. Gümrük Vergileri	13
5.4. İç Vergiler.....	13
5.5. Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri	14
5.6. Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler	14
5.7. Test Etme, Muayene ve Belgelendirme ve Ürün Standartları İle İlgili Uygulamalar	14
5.8. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme.....	14
5.9. Dağıtım Kanalları	14
5.10. Özel Günler ve Bayramlar	15
5.11. E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)	15
6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar	16
7. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler.....	17
8. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler..	18
9. Genel Değerlendirme	19
10. Yararlı Linkler ve Kaynakça	20

1. Sektörün Küresel Ticaret Görünümü

Beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektörü, dünya genelinde önemli bir ticaret alanıdır ve hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde büyük bir pazar payına sahiptir. Bu büyüklük, özellikle gelişmekte olan ülkelerde artan şehirleşme, gelir düzeyindeki yükseliş ve teknolojik gelişmelerle desteklenmektedir. Özellikle Asya-Pasifik bölgesi ve Afrika'da büyüme hızı oransal olarak daha yüksektir.

Küresel tedarik zincirindeki aksaklıklar, artan ham madde maliyetleri ve enerji fiyatları ile bazı ülkelerdeki ithalat kısıtlamaları ve gümrük vergileri sektördeki ticaret engelleri olarak değerlendirilebilir.

Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkelerde artan şehirleşme ve orta sınıfın büyümesi, enerji verimli ve çevre dostu ürünlere olan talebin artması ile akıllı ev aletleri ve yeni teknolojilere yönelik artan ilgi sektördeki küresel ticaretin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Küresel ölçekte büyüyen ve gelişen bir sektör olan beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektöründe ülkemizin yanı sıra Çin, Almanya ve Güney Kore gibi ülkeler, bu sektörde önemli bir rol oynamaktadır. Enerji verimliliği, akıllı teknolojiler ve çevre dostu ürünler, sektörün geleceğini şekillendiren ana trendlerdir. Gelişmekte olan ülkelere artan talebin, sektörün büyümesine katkı sağlamaya devam edeceği öngörülmektedir.

1.1. Sektörün Tanımı

Sektör; Buzdolabı ve Derin Dondurucular, Çamaşır Makinaları, Çamaşır Kurutma Makinaları, Bulaşık Makinaları, Fırınlr, Elektrikli Küçük Ev Aletleri, Elektrikli Süpürgeler ve Ütüler gibi ev tipi kullanıma uygun ürün gruplarından oluşmaktadır.

Beyaz eşya ürünlerinin dış ticaretinin incelenmesinde aşağıda yer alan Gümrük Tarife Pozisyonları kullanılmıştır. Ticaret istatistiklerinin derlenmesinde ise Trade Map (Mirror Data) istatistiklerinden faydalanılmıştır.

1.2. Sektördeki Ürünlere İlişkin Gümrük Tarife Pozisyonları

Tablo 1: Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektörüne İlişkin Gümrük Tarife Pozisyonları

Pozisyon Numarası	Pozisyon Açıklaması	Alt Pozisyon Numarası	Ürün
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar	841810	Birden fazla dış kapılı kombine soğutucu-dondurucular
		841821	Ev tipi kompresörlü soğutucular
		841829	Ev tipi diğer soğutucular
		841830	Sandık tipi (yatay) dondurucular (hacmi 800 litreyi geçmeyenler)
		841840	Dikey tip dondurucular (hacmi 900 litreyi geçmeyenler)
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları	845011	Tam otomatik çamaşır yıkama makinaları (kuru çamaşır kapasitesi 10 kilogramı geçmeyenler)
		845012	Diğer çamaşır makinaları

		845019	Diğer ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları
8451	Dokuma ipliklerin, mensucatın yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makinalar	845121	Kurutma makinaları (kuru çamaşır kapasitesi 10 kilogramı geçmeyenler)
8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar	842211	Ev tipi bulaşık yıkama makinaları
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb. ile bunların aksam ve parçaları	732111	Demir veya çelikten yemek pişirme cihazları ve tabak ısıtma ocakları; gaz yakıtlı veya hem gaz hem diğer yakıtlı olanlar
		732112	Demir veya çelikten yemek pişirme cihazları ve tabak ısıtma ocakları; sıvı yakıtlı olanlar
		732119	Demir veya çelikten yemek pişirme cihazları ve tabak ısıtma ocakları; katı veya diğer yakıtlı olanlar (elektrikli hariç)
8509	Ev işlerinde kullanılmaya mahsus kendinden elektrik motorlu elektro-mekanik cihazlar (elektrik süpürgeleri hariç)	850940	Gıda maddelerini öğütücüler ve karıştırıcılar
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	851650	Mikro dalgalı fırınlar
		851671	Kahve ve çay yapmaya mahsus cihazlar
		851672	Ekmek kızartma makinaları
		851679	Diğer elektrotermik cihazlar
		851660	Diğer elektrikli fırınlar, ocaklar, ızgaralar vb.
		851640	Elektrikli ütüler
8508	Vakumlu süpürgeler	850811	Gücü 1500 Wattı geçmeyen ve kapasitesi 20 litreyi geçmeyen bir toz torbasına veya depolama haznesine sahip olanlar (vakumlu süpürgeler)

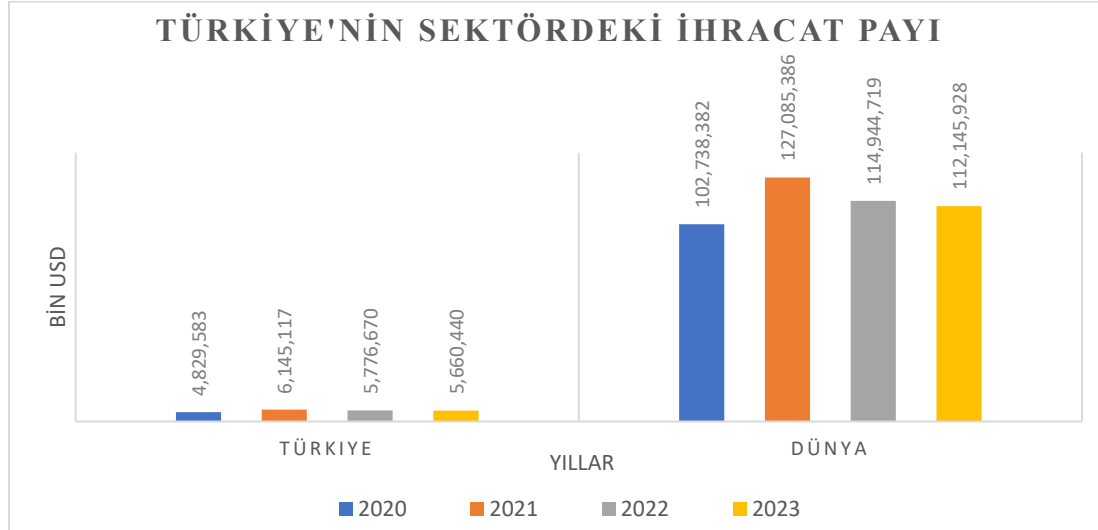
1.3. Sektörde En Fazla İhracatı Olan İlk 10 Ülke (son 4 yıl)

Tablo 2: Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe En Fazla İhracatı Olan İlk 10 Ülke

Sıra	Ülke	İhracat (Bin \$) 2020	İhracat (Bin \$) 2021	İhracat (Bin \$) 2022	İhracat (Bin \$) 2023
1	Çin	43.175.393	54.232.420	45.385.789	45.732.473
2	Almanya	7.710.872	8.781.082	8.568.737	7.837.568
3	Meksika	4.875.403	5.690.240	6.553.002	6.718.695
4	Polonya	5.775.751	7.142.493	6.631.658	6.540.370
5	Türkiye	4.829.583	6.145.117	5.776.670	5.660.440
6	İtalya	3.785.771	4.717.534	4.004.057	3.973.495
7	Güney Kore	2.795.646	4.016.425	3.415.063	3.429.491
8	Tayland	3.469.523	3.991.074	3.909.971	3.384.994
9	Hollanda	2.086.278	2.603.942	3.082.325	2.743.574
10	ABD	1.925.046	2.540.771	2.370.857	2.248.803
Diğer Ülkeler		22.309.116	27.224.288	25.246.590	23.876.025
Toplam		102.738.382	127.085.386	114.944.719	112.145.928

Kaynak: Trademap, 2025

Grafik 1: Türkiye'nin Sektördeki İhracat Payı

Türkiye, beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektöründe dünya genelinde 5'inci sırada yer almaktadır. Bu, Türkiye'nin sektördeki güçlü konumunu ve küresel pazardaki rekabetçiliğini göstermektedir.

Türkiye'nin 2020 yılındaki 4,83 milyar USD olan ihracatı, 2021 yılında 6,15 milyar USD'ye yükselmiş olup, bu artış %27'lik bir büyüme anlamına gelmektedir. Bu büyüme, COVID-19 sonrası küresel tedarik zincirindeki aksamalara rağmen, Türkiye'nin üretim ve ihracat kapasitesini koruduğunu göstermektedir. Küresel ihracat tutarındaki azalmayla paralel olarak, 2022 yılındaki ihracatımız 5,78 milyar USD'ye, 2023 yılında ise 5,66 milyar USD'ye düşmüştür. Bu düşüşün nedeni olarak, küresel ekonomik dalgalanmalar, enerji maliyetlerindeki artış gösterilebilir.

Sektörde Çin, 2023 yılında 45,73 milyar USD'lik ihracatla lider konumdadır. Çin'in ucuz üretim maliyetleri ve geniş üretim kapasitesi diğer ülkelerle olan farkın temel nedenidir.

Almanya, 2023 yılında 7,84 milyar USD'lik ihracatla küresel ihracat sıralamasında ikinci sıradadır. Almanya'nın, yüksek kaliteli ve enerji verimli ürünleriyle öne çıktığı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Meksika (6,72 milyar USD) ve Polonya (6,54 milyar USD), Türkiye'ye yakın ihracat değerlerine sahip olup; Meksika'nın Kuzey Amerika pazarına yakınlığı, Polonya'nın ise Avrupa Birliği içinde üretim merkezi olması kapasitelerine olumlu etki etmektedir.

Netice itibarıyla, Türkiye beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektöründe dünya genelinde 5'inci sırada yer alarak önemli bir ihracatçı konumundadır. Ülkemiz, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika pazarlarına yakınlığı nedeniyle lojistik avantaja sahip olmakla birlikte, küresel rekabet ve enerji maliyetlerindeki artış gibi zorluklarla karşı karşıyadır. Türkiye'nin bu zorlukların üstesinden gelmek ve pazar payını artırmak için enerji verimli ürünler, akıllı ev aletleri ve gelişmekte olan pazarlara odaklanması uygun olacaktır. Ayrıca, sektördeki markalarımızın küresel tanınırlığını artırmak, Türkiye'nin ihracat performansını daha da güçlendirebilecektir.

1.4. Sektörde En Fazla İthalatı Olan İlk 10 Ülke (son 4 yıl)

Tablo 3: Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe En Fazla İthalatı Olan İlk 10 Ülke

Sıra	Ülke	İthalat (Bin \$) 2020	İthalat (Bin \$) 2021	İthalat (Bin \$) 2022	İthalat (Bin \$) 2023
1	ABD	22.665.254	27.976.107	28.165.819	24.839.001
2	Almanya	8.670.722	10.786.350	10.295.588	9.204.941
3	Birleşik Krallık	4.859.012	5.934.751	5.419.912	5.319.571
4	Fransa	5.061.804	6.417.891	5.326.769	4.822.737
5	Japonya	4.337.018	4.539.019	4.360.390	3.678.394
6	İtalya	3.137.794	4.084.006	3.584.044	3.586.298
7	Hollanda	3.014.735	4.123.000	4.399.030	3.570.634
8	Rusya	3.091.799	3.886.389	2.556.577	3.279.056
9	İspanya	2.536.658	3.119.984	2.861.561	2.817.746
10	Polonya	2.239.375	2.880.361	2.572.984	2.604.783
Diğer Ülkeler		44.278.765	56.116.514	51.756.162	49.156.234
Toplam		103.892.936	129.864.372	121.298.836	112.879.395

Kaynak: Trademap, 2025

2. Türkmenistan Pazarında Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektörü

Türkmenistan'da beyaz eşya pazarı, özellikle son yıllarda artan şehirleşme (yeni şehirlerin kurulması ve mevcut şehirlerin yenilenmesi) ve gelir düzeyindeki yükselişle (doğalgaz ihracatından elde edilen gelir, devlet bütçesine ve büyük yatırımlara önemli kaynak sağlamaktadır) birlikte giderek genişlemektedir. Bu çerçevede, beyaz eşyalara ve elektrikli ev aletlerine olan talep her geçen gün artmaktadır.

Türkmenistan'da ilgili sektörde üretim oldukça düşük düzeydedir ve genellikle basit ürünlerle sınırlı kalabilmektedir. Ülke ilgili sektörel ürün ihtiyacının tamamına yakını ithalat yoluyla karşılamaktadır. Bu nedenle, Türkmenistan'da beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektörü, uluslararası yatırımcılar için potansiyel fırsatlar sunmaktadır. Ancak, pazarın dinamiklerini iyi anlamak ve doğru stratejilerle hareket etmek önemli olacaktır.

Türkmenistan'da ilgili sektörde ortalama üretici fiyatları, ürünlerin çoğunluğu ithal edildiği için ithalat maliyetlerine ve uluslararası piyasa koşullarına bağlı olarak oluşmaktadır.

Ancak, Türkmenistan’da ilgili sektöre ilişkin olarak gerek kamu, gerekse de özel sektör tarafından herhangi bir açıklanmış veri bulunmamaktadır. Ayrıca, sektörde faaliyette bulunan firmalar tarafından oluşturulmuş sektörel bir sivil toplum kuruluşu da mevcut değildir. Bu nedenle, sektöre ilişkin detaylı değerlendirme yapılması zorlaşmaktadır.

3. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

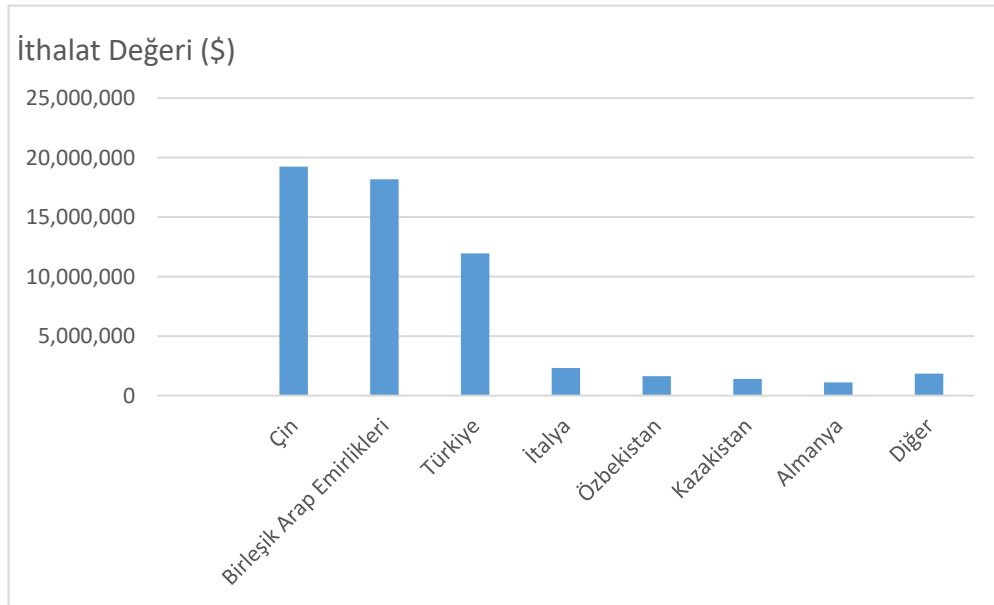
3.1. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023 yılı)

Tablo 4: 2023 yılında Sektörde Türkmenistan’ın İthalat Gerçekleştirdiği Ülkeler

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Miktar (ton)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	19.242.000	5.608	33,36
2	Birleşik Arap Emirlikleri	18.174.000	3.496	31,51
3	Türkiye	11.951.000	3.132	20,72
4	İtalya	2.317.000	70	4,02
5	Özbekistan	1.629.000	328	2,82
6	Kazakistan	1.402.000	232	2,43
7	Almanya	1.111.000	68	1,93
8	Diğer	1.849.000	12.458	3,21
	Toplam	57.675.000	25.392	100

Kaynak: Trademap (Mirror Data), 2025.

Grafik 2: 2023 yılında Sektörde Türkmenistan’ın İthalat Gerçekleştirdiği Ülkeler

2023 yılında Türkmenistan'ın beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektöründe ithalat yaptığı ilk 10 ülke arasında Türkiye, 3'üncü sırada yer almaktadır. Türkiye'nin Türkmenistan'a yaptığı beyaz eşya ihracatı, 2023 yılı itibarıyla 11.951.000 USD değerinde ve 3.132 ton miktarındadır. Bu, Türkmenistan'ın toplam beyaz eşya ithalatının %20,72'sini oluşturmaktadır.

Türkiye, Türkmenistan'ın beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri ithalatında Çin ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden (BAE) sonra üçüncü büyük tedarikçi konumundadır. BAE'den yapılan ithalatın bir kısmının Türk menşeli ürünler olabileceği, ülkemizden yapılan beyaz eşya ithalatının anılan verilerden daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Bu, Türkiye'nin beyaz eşya sektöründeki rekabet gücünü ve ihracat kapasitesini göstermektedir.

Türkiye, beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri üretiminde ürün kalitesi, teknoloji ve fiyat açısından dengeli bir konuma sahiptir. Bu durum, Türkmenistan pazarında tercih edilmesini sağlamaktadır.

3.2. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2023)

Tablo 5: 2023 yılında Sektörde Türkmenistan'ın İhracat Gerçekleştirdiği Ülkeler

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Miktar (ton)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Birleşik Arap Emirlikleri	66.000	11	91,67
2	İspanya	6.000	1	8,33
	Toplam	72.000	12	100

Kaynak: Trademap (Mirror Data), 2025.

Türkmenista'nın ilgili sektördeki ürünlere yönelik 2023 yılındaki ithalatı toplamda 72.000 USD değerinde ve 12 ton miktarındadır.

Bahsi geçen ihracatın 65.000 USD'lik kısmı 841840 Gümrük Tarife Kodundaki Dikey tip dondurucular (hacmi 900 litreyi geçmeyenler) ürününe ait olduğu görülmüştür. Bu ihracatın geri dönen ürün olabileceği değerlendirilmektedir.

3.3. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Tablo 6: 2023 yılında Sektörde Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
845011	Tam otomatik çamaşır yıkama makineleri	15.362.000	1.771.000	11,53
841810	Birden fazla dış kapılı kombine soğutucu-dondurucular	11.578.000	3.628.000	25,47
851660	Diğer elektrikli fırınlar, ocaklar, ızgaralar vb.	6.073.000	3.480.000	57,30
841830	Sandık tipi (yatay) dondurucular	4.775.000	724.000	15,16
851671	Kahve ve çay yapmaya mahsus cihazlar	3.510.000	467.000	13,30
851650	Mikro dalgalı fırınlar	2.748.000	102.000	3,71
850811	Gücü 1500 Wattı geçmeyen ve kapasitesi 20 litreyi geçmeyen	2.297.000	114.000	4,96

	bir toz torbasına veya depolama haznesine sahip olanlar (vakumlu süpürgeler)			
732111	Gaz yakıtlı veya hem gaz hem diğer yakıtlı olanlar (ocak)	2.070.000	1.263.000	61,01
851640	Elektrikli ütüler	2.006.000	116.000	5,78
841821	Ev tipi soğutucular (klima)	1.881.000	143.000	7,60

Kaynak: Trademap (Mirror Data), 2024.

Yukarıda yer alan veriler, Türkmenistan'ın beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri ithalatındaki eğilimlerini ve Türkiye'nin bu pazardaki konumunu anlamak açısından önemli niteliktedir.

Türkmenistan, beyaz eşya ithalatında çamaşır makineleri, buzdolapları, fırınlar ve dondurucular gibi temel ev aletlerine öncelik vermektedir. Tam otomatik çamaşır makineleri (GTİP 845011), Türkmenistan'ın en fazla ithalat yaptığı ürün grubudur ve toplam ithalat değeri 15,36 milyon USD'dir. Bu, Türkmenistan'ın ev tipi beyaz eşyalara olan talebinin yüksek olduğunu göstermektedir. Kombine soğutucu-dondurucular (GTİP 841810) ve elektrikli fırınlar (GTİP 851660) gibi ürünler de önemli ithalat kalemleri arasındadır.

Türkmenistan, beyaz eşya ithalatında yüksek değerli ürünlere yönelmektedir. Örneğin, tam otomatik çamaşır makineleri ve kombine soğutucu-dondurucular gibi ürünler, hem teknolojik olarak gelişmiş hem de fiyat olarak daha yüksek segmentte yer almaktadır. Elektrikli fırınlar (GTİP 851660) ve gaz yakıtlı ocaklar (GTİP 732111) gibi ürünlerde de önemli ithalat yapılmaktadır. Bu, Türkmenistan'da mutfak eşyalarına olan talebin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemiz, Türkmenistan'ın beyaz eşya ithalatında önemli bir tedarikçi konumundadır. Özellikle bazı ürün gruplarında Türkiye'nin payı oldukça yüksektir:

- Elektrikli fırınlar (GTİP 851660): Türkiye, bu kategoride Türkmenistan'ın ithalatının %57,30'unu karşılamaktadır. Bu oran, Türkiye'nin bu ürün grubunda oldukça rekabetçi olduğunu göstermektedir.
- Gaz yakıtlı ocaklar (GTİP 732111): Türkiye, bu kategoride de Türkmenistan'ın ithalatının %61,01'ini karşılayarak lider konumdadır.
- Kombine soğutucu-dondurucular (GTİP 841810): Türkiye, bu kategoride %25,47'lik bir paya sahiptir.

Bununla birlikte, Türkiye'nin bazı ürün gruplarında payı daha düşüktür. Örneğin, mikrodalga fırınlar (GTİP 851650) ve elektrikli ütüler (GTİP 851640) gibi ürünlerde Türkiye'nin payı sırasıyla %3,71 ve %5,78'dir. Bu durum, Türkiye'nin bu ürün gruplarında daha fazla rekabetçi olması gerektiğini göstermektedir.

Türkmenistan'ın beyaz eşya ithalatında Çin, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve İtalya gibi ülkeler de önemli tedarikçilerdir. Özellikle Çin, birçok ürün grubunda en büyük tedarikçi konumundadır. Çin'in ucuz üretim maliyetleri ve üretim kapasitesindeki büyüklüğü, dünya genelinde olduğu gibi Türkmenistanda'da mevcut konumda olmasını sağlamaktadır.

3.4. Beyaz Eşya Sektöründe Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Tablo 7: 2023 yılında Sektörde Türkmenistan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Ürün Adı	Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	İhracat Değeri (\$)	Türkiye'ye İhracatı (\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
841840	Dikey tip dondurucular (hacmi 900 litreyi geçmeyenler)	65.000	-	-
841810	Birden fazla dış kapılı kombine soğutucu-dondurucular	6.000	-	-

Kaynak: Trademap (Mirror Data), 2024.

4. Sektörde Ülkemizden İhracat

4.1. Sektörde Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracatı

Tablo 8: Son Beş Yılda Ürün Bazlı Sektörde Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracatı

	Gümrük Tarife Kodu	Ürün Adı	2020 (\$)	2021 (\$)	2022 (\$)	2023 (\$)	2024 (\$)
1	845011	Tam otomatik çamaşır yıkama makineleri	1.362.000	2.420.000	3.230.000	1.771.000	2.489.000
2	841810	Birden fazla dış kapılı kombine soğutucu-dondurucular	1.099.000	2.786.000	4.836.000	3.268.000	5.752.000
3	851660	Diğer elektrikli fırınlar, ocaklar, ızgaralar vb.	2.644.000	5.251.000	6.891.000	3.480.000	4.365.000
4	841830	Sandık tipi (yatay) dondurucular	197.000	522.000	1.084.000	724.000	362.000
5	851671	Kahve ve çay yapmaya mahsus cihazlar	154.000	877.000	952.000	466.000	457.000
6	851650	Mikro dalgalı fırınlar	67.000	136.000	102.000	102.000	135.000
7	850811	Gücü 1500 Wattı geçmeyen ve kapasitesi 20 litreyi geçmeyen bir toz torbasına veya depolama haznesine sahip olanlar (vakumlu süpürgeler)	91.000	227.000	376.000	113.000	123.000
8	732111	Gaz yakıtlı veya hem gaz hem diğer	579.000	1.126.000	1.242.000	1.263.000	1.720.000

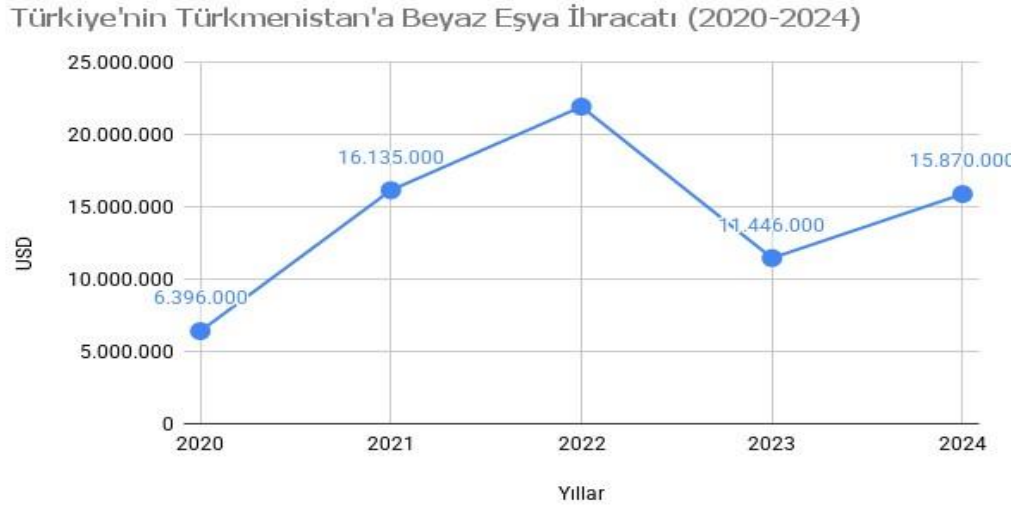
		yakıtlı olanlar (ocak)					
9	851640	Elektrikli ütüler	74.000	411.000	942.000	116.000	317.000
10	841821	Ev tipi soğutucular (klima)	129.000	2.379.000	2.257.000	143.000	150.000
TOPLAM			6.396.000	16.135.000	21.912.000	11.446.000	15.870.000

Kaynak: Trademap (Mirror Data), 2024.

Yukarıdaki verilerde, Türkiye'nin beyaz eşya sektöründe Türkmenistan'a yaptığı ihracatın 2020-2024 yılları arasındaki performansı detaylı bir şekilde sunulmuştur. Bu veriler, bahsi geçen sektörde Türkiye'nin Türkmenistan pazarındaki konumunu, eğilimlerini ve potansiyelini anlamak açısından önemlidir.

4.2. Genel İhracat Performansı

Grafik 3: Son Beş Yılda Ürün Bazlı Sektörde Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracat Değerleri

Türkiye'nin Türkmenistan'a beyaz eşya ihracatı, 2020 yılında 6,4 milyon USD iken, 2021 yılında 16,1 milyon USD'ye, 2022 yılında ise 21,9 milyon USD'ye yükselmiştir. Bu, 2020-2022 yılları arasında ihracatta önemli bir artış olduğunu göstermektedir. Ancak, 2023 yılında ihracat 11,4 milyon USD'ye düşmüştür. Bu düşüşün nedeni, küresel ekonomik dalgalanmalar ve döviz kuru değişimleri değişiklikler olabilir. 2024 yılında ise ihracat tekrar artarak 15,9 milyon USD'ye ulaşmıştır. Bu, Türkiye'nin Türkmenistan pazarında toparlanma sürecine girdiğini göstermektedir.

4.3. Ürün Bazında İhracat Performansı

- Tam Otomatik Çamaşır Makineleri (GTİP 845011): 2020 yılında 1,36 milyon USD olan ihracat, 2022 yılında 3,23 milyon USD'ye yükselmiştir. Ancak 2023 yılında 1,77 milyon USD'ye düşmüş, 2024 yılında ise 2,49 milyon USD'ye çıkmıştır. Bu ürün grubunda ihracat dalgalı bir seyir izlemiştir, ancak genel olarak artış eğilimindedir.
- Kombi Soğutucu-Dondurucular (GTİP 841810): Bu ürün grubunda ihracat, 2020 yılında 1,1 milyon USD iken, 2022 yılında 4,84 milyon USD'ye yükselmiştir. 2023 yılında 3,27 milyon USD'ye düşmüş, 2024 yılında ise 5,75 milyon USD'ye çıkarak rekor bir seviyeye

ulaşmıştır. Bu ürün grubunda Türkiye'nin ihracat performansı oldukça güçlüdür ve Türkmenistan pazarında önemli bir paya sahiptir.

- Elektrikli Fırınlr, Ocaklar ve Izgaralar (GTİP 851660): Bu ürün grubunda ihracat, 2020 yılında 2,64 milyon USD iken, 2022 yılında 6,89 milyon USD'ye yükselmiştir. 2023 yılında 3,48 milyon USD'ye düşmüş, 2024 yılında ise 4,37 milyon USD'ye çıkmıştır. Bu ürün grubunda da Türkiye'nin ihracat performansı oldukça güçlüdür ve Türkmenistan pazarında önemli bir paya sahiptir.
- Gaz Yakıtlı Ocaklar (GTİP 732111): Bu ürün grubunda ihracat, 2020 yılında 579 bin USD iken, 2024 yılında 1,72 milyon USD'ye yükselmiştir. Bu, sürekli bir artış eğilimini göstermektedir. Türkiye, bu ürün grubunda Türkmenistan pazarında lider konumdadır.
- Diğer Ürünler: Sandık Tipi Dondurucular (GTİP 841830), Kahve ve Çay Makineleri (GTİP 851671), Mikrodalga Fırınlr (GTİP 851650), Vakumlu Süpürgeler (GTİP 850811), Elektrikli Ütüler (GTİP 851640) ve Ev Tipi Soğutucular (GTİP 841821) gibi ürünlerde ihracat daha düşük seviyelerdedir. Bu ürün gruplarında Türkiye'nin pazar payını artırması için stratejik adımlar atması gerekmektedir.

5. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

5.1. Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Türkmenistan'da ilgili sektörde faaliyet gösteren işletmelerin kayıtlı oldukları sivil toplum kuruluşu bulunmamakla birlikte, sektör ayrımı olmaksızın firmalar (girişimciler) resmi kurum niteliğindeki Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliğine üye olabilmektedir. Birliğe üye olma zorunluluğu bulunmazken, Birliğin güncel üye sayısı yaklaşık 29.000 civarındadır.

Ülkede ithalatçı firma bilgisi alınabilecek açık kaynak bulunmazken, www.trade.com.tm platformundan da bir kısım Türkmen firmalara ulaşılabilir. Web sayfasında kategoriler altında firmalar sektör bazında sınıflandırılmış durumdadır. Firmaların faaliyet alanı ve iletişim bilgileri de yer almaktadır. Web sayfasının Türkçe dil seçeneği de bulunmaktadır.

Türkmenistan'da resmi bir anlaşma gereğince ya da dolaylı yollarla Ülkeye giren ve Türkmen firmalarca satışı yapılan Türk ürünleri bulunmaktadır. Beko, Vestel, Bosch, Karaca, Korkmaz, Schafer, Sinbo, Sunny, Simfer markalı ürünler bunlara örnek olarak verilebilir.

5.2.Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Türkmenistan Dünya Ticaret Örgütüne üye değildir. Bürokratik işlemlerin çokluğu ve çeşitli prosedürler, dış ticaret işlemlerinde yavaşlamalara yol açabilmektedir. En büyük ihracat kalemi olan doğalgazın fiyatlarındaki dalgalanmalar devlet gelirlerini ve dolayısıyla döviz gelirlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Buna bağlı olarak, halen ülkede konvertibl dövize ulaşmakta zorluklar bulunmaktadır. Ülkede genel olarak akreditifli işlemler yapılmadığından iyi piyasa araştırması yapılmadan dış ticaret işlemlerine başlanmaması gerekmektedir. İthalatta aranan belgeler ve prosedürler ile ilgili bilgilere ilgili kamu kurumlarınca kurulan "https://infotrade.gov.tm" web adresinden ulaşılabilir.

Türkmenistan Devlet Emtia Borsası (www.exchange.gov.tm), ithalat ve ihracatta önemli bir noktadır. Ülkeye ihracat veya ithalat yapmak isteyen firmaların işlemlerini borsaya tescil ettirmesi ve gerekli evrakları vermesi gerekmektedir.

- Türkmenistan’a ihracat yapacak firmaların tescili

Türkmenistan’a ihracat yapacak firmaların gerekli belgeleri sunarak borsaya tescil edilmesi gerekmektedir. Tescil için 310 USD harç ödenmekte, her yıl tescil yenilenmektedir. Belgelerde değişiklik var ise (ortaklık yapısı, adres vs değişikliği) yenisinin sunulması, değişiklik olmaması durumunda aynı belgelerin sunulmasıyla tescilin yenilenmesi gerekmektedir.

- Türkmenistan’a ithalat ve ihracat sözleşmelerinin tescili

Türkmenistan’a yapılacak ithalat öncesinde ithalatçı ile ihracatçı arasında yapılan sözleşmenin borsaya tescil ettirilmesi ve borsa tarafından onaylanan-mühürlenmiş sözleşmenin gümrüğe ibraz edilmesi gerekmektedir. Aksi halde gümrükte ithalat işlemine izin verilmemektedir.

5.3. Gümrük Vergileri

Türkmenistan’da gümrük işlemlerini Türkmenistan Devlet Gümrük Kurumu yürütmektedir. Kurumun www.customs.gov.tm web sitesi bulunmakta olup gümrük iş ve işlemleri ile ilgili bilgiler ile gümrük vergileri ve buna bağlı diğer giderlere ilişkin bilgiler bu sayfada yer almaktadır.

Genel olarak ülkede üretilmeyen ürünlerin ithalatında düşük gümrük vergileri (% 2-3) uygulanmaktadır. Diğer taraftan, yerli üretimi korumak ve gelişmesini sağlamak amacıyla, korumacılık politikalarına önem verilerek, yerli üretilen ürünlerin benzerlerinin ithalatında ise yüksek gümrük vergileri uygulanmaktadır. İthalatta uygulanan gümrük vergilerine <https://customs.gov.tm/en/customs-info/customs-fees/duties> web adresinden ulaşabilmektedir. Listede yer alan ürünlerde uygulanan gümrük vergileri karşısında gösterilmekte, listede yer almayan ürünler için ise ithalatı yapan firma ise %0,2, şahıs ise %2 oranında gümrük vergisi alınmaktadır. Raporumuzun kapsamında yer alan ürünlerden bahsi geçen listede yer alan ürünlere aşağıda yer verilmiştir. Ayrıca, tüm ürünlerde borsa kaydı için sözleşmenin %0,2’si oranında ve ürünün niteliğine göre standart sertifikası ve gerekli analizler için ayrıca ücret alınmaktadır.

Code by DYIHS	Name of commodity	For unit or on percent from customs duty
From 7321 81 900	Warmer and water warmer boiler	15%

5.4. İç Vergiler

Türkmenistan Vergi Kanununun 172’nci maddesinde, kazanç üzerinden alınan vergilerin oranları belirtilmektedir. Buna göre, Türkmenistan’da Gelir Vergilerinin oranları aşağıdaki gibidir:

- Türkmenistan tescilli tüzel kişiler için: %8, bunun yanında gelir vergisi üzerinden her çeyrekte %3 Tarım Geliştirme Vergisi, %0,5 Şehir Geliştirme Vergisi ve yılda bir kez %1 Şehir Geliştirme Vergisi olmak üzere vergilendiriliyor.
- Tarım üreticileri tamamen vergiden muaf
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerden alınan vergi: %20
- Diğer Tüzel Kişiler için: %20
- Ortaklık Geliri ve diğer tüzel kişilere ortak olarak katılmaktan kazanılan diğer kaynaklardan elde edilen gelirlerden %15

Türkmenistan’da Katma Değer Vergisi (KDV) %15 dir ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) yoktur.

5.5. Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri

Ülkede ağır bir vize rejimi uygulandığından girişte yaşanan zorluklar dolayısıyla firmalarımızın pazar araştırmasını bizzat yapmaları biraz zordur. Bu kapsamda öncelikle yerel firmalardan pazar araştırması yaptırılması işleri kolaylaştıracaktır. Bunun yanında, Türkmenistan’da düzenlenen fuarlara katılım sağlamak, vize alımında kolaylıklar sağlayabilmektedir. Türkmenistan’da düzenlenen fuarların listesine www.cci.gov.tm adresinden ulaşılabilir. Birlikte ülkede beyaz eşya sektörüne özel bir ihtisas fuarı düzenlenmemektedir.

4-6 Aralık 2024 tarihlerinde 70’den fazla Türk firması ve ihracatçı birliğinin katılımıyla Aşkabat’ta 11. Türk İhraç Ürünleri Fuarı düzenlenmiştir. Bahse konu fuarda, inşaat teknolojileri, inşaat makinaları, kapı-pencere ve aksesuar, ısıtma- soğutma, yalıtım, izolasyon, banyo ve seramik, elektrik ve aydınlatma, çatı ve duvar sistemleri, cephe ve duvar kaplamaları, tarım, kozmetik-kimya, değirmen makinaları, gıda ve gıda işleme makinaları, ambalaj, ev tekstili, mobilya ve aksesuarları, otel ekipmanları alanlarında pek çok ürün sergilenmektedir.

Fuar, Türkmenistan pazarına açılmak ya da mevcut ticaret hacimlerini artırmak adına Türk katılımcılar için önemli niteliktedir. 2026 yılı Şubat ayında Meridyen fuarcılık tarafından 12’nci Türk İhraç Ürünleri Fuarının düzenlenmesi planlanmaktadır.

5.6. Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Ülkede uluslararası ihalelere ilişkin önemli ihale duyuruları Müşavirliğimizce DTYBS sistemi üzerinden ilgili firmalara ulaştırılmaktadır. Ayrıca ihale duyuruları Türkmenistan’da yayın yapan Business Türkmenistan <https://business.com.tm/info/tenders> ve Türkmen Portal <https://turkmenportal.com/tr/catalog/ihaleler> dijital platformlardan takip edilebilmektedir.

5.7. Test Etme, Muayene ve Belgelendirme ve Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Ülkeye ithal edilecek ürünlerin mevzuata göre testlerini ve belirlenen standartlarına uygunluğunu denetlemek üzere Türkiye’deki TSE benzeri “Türkmenstandartları” Kurumu bulunmakta olup standart denetimini gerektiren ürünlerden (<https://tds.gov.tm/tr/state/standards>) numune alınarak testler yapılmakta ve uygun görülenlere onay verilmektedir. Test imkanı olmayan durumlarda ihracat ülkesinde düzenlenen standart belgesinin aslının olması halinde uygun bulunmaktadır.

5.8. Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Türkmenistan Ticaret Faaliyetleri Kanunu uyarınca, Türkmenistan mevzuatının belirlediği şartları karşılayan uygun kalitedeki ürünler iç pazarda satılabilir. İç piyasada dolaşan ürünlerin aşağıdaki bilgileri içeren bir etikete sahip olması gerekir. Bu bilgiler beyaz eşya ürünlerinde; ürünün menşei ülkesinin adı, üreticinin yasal adresi ve ticari markası, ürünün adı, ürünün bileşimi, üretim tarihidir.

Yukarıdaki bilgiler, Türkmençe ve Rusça ve (veya) İngilizce dilinde ve ayrıca diğer dillerde de üreticinin takdirine bağlı olarak etiketlerin üzerinde yer almalıdır.

5.9. Dağıtım Kanalları

Türkmenistan konumu gereği eskiden olduğu gibi bugün de Orta Asya’da önemli bir geçiş güzergahıdır. Türkiye’den karayoluyla yola çıkan araçlar İran üzerinden Türkmenistan’a gelmekte, oradan Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan’a ve hatta Kazakistan’ın güney ve doğu bölgelerine gidebilmektedir. Bunun yanında bu araçlar Azerbaycan’daki Bakü limanı aracılığıyla denizyoluyla Türkmenbaşı limanı üzerinden de gelebilmektedir. Bunlar yanında demiryoluyla Kars, Tiflis, Bakü

güzergahı üzerinden vagonlar Hazar Geçişiyle Türkmenbaşı limanına veya İran üzerinden Etrek sınır Kapısından demiryoluyla Türkmenistan'a gelebilme imkanına sahiptir. Bu manada ülke lojistik yönden çok önemli bir geçiş güzergahı üzerinde bulunmaktadır. 2018 yılında yenilenen Türkmenbaşı limanı, kapasitesi ve imkanları dolayısıyla büyük bir potansiyele sahiptir ve her geçen gün işlem hacmi artmaktadır.

Karayoluyla veya denizyoluyla ülkeye gelen araçlar giriş işlemlerinin tamamlanmasından sonra iç gümrüklere sevk edilerek işlemleri buralardaki gümrük idarelerinde yapılmaktadır. Bunun yanında izin verilen firmaların depolarında da gümrük işlemleri yapılabilmektedir.

5.10. Özel Günler ve Bayramlar

01 Ocak Yılbaşı

08 Mart Uluslararası Kadınlar Günü

21-22 Mart Ulusal Bahar Bayramı

18 Mayıs Türkmenistan Anayasa ve Bayrak Günü

27 Eylül Türkmenistan Bağımsızlık Günü

06 Ekim Deprem Anma Günü

12 Aralık Türkmenistan Ulusal Bayramı - Tarafsızlık Günü

5.11. E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Türkmenistan'da elektronik ticaret (e-ticaret) gelişmekte olan bir sektördür ve ülkenin genel ekonomik yapısı, internet altyapısı ve tüketici alışkanlıkları bu alandaki büyümeyi etkilemektedir. İnternet kullanımı son yıllarda artış göstermekle birlikte, hala küresel standartların gerisindedir. Ülkede internet erişimi ve hızı, özellikle kırsal bölgelerde sınırlı düzeydedir.

Ülkede elektronik ticaret, henüz geleneksel ticaretten farklı bir ticaret yöntemi olarak değerlendirilmemekte, söz konusu alana ilişkin özel bir mevzuatsal düzenleme bulunmamaktadır. Tüketiciler genellikle geleneksel alışveriş yöntemlerine alışkın olup, fiziksel mağazalar ve pazarlar, tüketicilerin alışveriş yapmak için tercih ettiği başlıca kanallardır.

Türkmenistan'da yerel e-ticaret platformları sınırlı sayıdadır ve genellikle küçük/orta ölçekli işletmeler tarafından yönetilmektedir. Bu platformlar, genellikle gıda, giyim ve elektronik gibi temel ürün kategorilerinde hizmet vermektedir. Uluslararası e-ticaret pazaryerleri (Amazon, eBay, Alibaba gibi) Türkmenistan pazarında aktif olarak yer almamaktadırlar.

Türkmenistan'da online ödeme sistemleri ve dijital ödeme yöntemleri henüz yeterince kullanılmamaktadır. Elektronik ticaret yoluyla yapılan ticarete ödemeler kapıda nakit ya da banka kartı ile yapılmaktadır. Ayrıca ülkenin lojistik altyapısı, henüz e-ticaretin büyümesini destekleyecek düzeyde değildir. Ülke içi teslimat süreçleri yavaş ve maliyetli olabilir.

Sonuç itibarıyla; Türkmenistan'da e-ticaret henüz emekleme aşamasında olan bir sektördür, ancak gelecekte büyüme potansiyeli taşımakta olduğu değerlendirilmektedir. Mevzuat oluşturulması, güvenli ödeme sistemlerinin ve lojistik hizmetlerinin geliştirilmesi alanlarında Türkiye ile yapılacak iş birlikleri, Türkmenistan'ın e-ticaret altyapısını güçlendirebilir. Bununla birlikte, Türk e-ticaret platformlarıyla iş birliği yapmasının da sektörün büyümesine yardımcı olabileceği öngörülmektedir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

- Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Pazarındaki Büyüme Potansiyeli

Türkmenistan'da artan şehirleşme ve gelir düzeyindeki yükseliş, beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletlerine olan talebi artırmaktadır. Ülkede yerel üretim oldukça sınırlı olduğu için, ithalat yoluyla bu ihtiyaç karşılanmaktadır. Bu durum, ihracatçılarımız için önemli bir fırsat sunmaktadır.

- Türkiye'nin Mevcut Pazar Payını Artırma Potansiyeli

Türkiye, Türkmenistan'ın beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri ithalatında Çin ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden sonra üçüncü büyük tedarikçi konumundadır. Özellikle elektrikli fırınlar, gaz yakıtlı ocaklar ve kombine soğutucu-dondurucular gibi ürünlerde Türkiye'nin pazar payı oldukça yüksektir. Bu ürün gruplarında Türkiye'nin lider konumunu koruması ve pazar payını daha da artırması mümkündür.

- Enerji Verimli ve Teknolojik Ürünlere Olan Talep

Türkmenistan pazarında enerji verimli ve teknolojik ürünlere olan talep artmaktadır. Firmalarımız, bu tür ürünlerle pazar paylarını genişletebilir. Özellikle akıllı ev aletleri ve enerji verimli ürünler, Türkmenistan pazarında daha fazla talep görebilir.

- Türkmenistan'da Yerel Distribütörlerle İş Birliği

Türkmenistan'da yerel distribütörlerle iş birliği yaparak, Türk firmaları pazar paylarını artırabilir. Yerel distribütörler, ürünlerin pazarlanması ve satışı konusunda önemli bir rol oynayabilir. Ayrıca, Türkmenistan'da tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık vererek, Türk markalarının tanınırlığını artırmak mümkündür.

- Türkmenistan'ın Coğrafi Konumu ve Lojistik Avantajları

Türkmenistan, Orta Asya'da önemli bir geçiş güzergahı üzerinde bulunmaktadır. Bu durum, ihracatçılarımız için lojistik avantajlar sunmaktadır. Türkmenbaşı limanı gibi modern lojistik altyapıları, Türk ürünlerinin bölgeye ulaştırılmasını kolaylaştırabilir.

- Türkmenistan'da Düzenlenen Fuarlara Katılım

Türkmenistan'da düzenlenen fuarlara katılım, firmalarımız için pazar araştırması yapma ve yerel firmalarla temas kurma fırsatı sunmaktadır. Özellikle Türk İhraç Ürünleri Fuarı gibi etkinlikler, Türk firmalarının Türkmenistan pazarına girişini kolaylaştırabilir.

- E-Ticaret Potansiyeli

Türkmenistan'da e-ticaret henüz gelişmekte olan bir sektördür. Türk e-ticaret platformlarıyla iş birliği yaparak, Türkmenistan pazarında daha fazla yer edinmek mümkündür. Özellikle güvenli ödeme sistemleri ve lojistik hizmetlerinin geliştirilmesi, e-ticaret alanında büyüme potansiyeli sunmaktadır.

- Türkmenistan'ın İthalat Yapısı ve Türkiye'nin Rekabetçi Konumu

Türkmenistan'ın ithalat yapısı incelendiğinde, özellikle çamaşır makineleri, buzdolapları, fırınlar ve dondurucular gibi temel ev aletlerine olan talebin yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye, bu ürün gruplarında rekabetçi fiyat, kalite ve teknoloji avantajına sahiptir. Bu durum, ihracatçılarımızın pazar payını artırması için önemli bir fırsattır.

- Türkmenistan'da Yerel Üretim Eksikliği

Türkmenistan'da beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri üretimi oldukça sınırlıdır. Bu nedenle, ülkenin bu ürünlere olan ihtiyacı tamamen ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Firmalarımız, bu açığı kapatmak için ürün çeşitliliğini artırabilir ve Türkmenistan pazarında daha fazla yer edinebilir.

- Türkmenistan'da Gümrük Vergilerinin Düşük Olması

Türkmenistan'da üretilmeyen ürünlerin ithalatında düşük gümrük vergileri (%2-3) uygulanmaktadır. Bu durum, ihracatçılarımız için maliyet avantajı sağlamaktadır.

7. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

- Küresel Ekonomik Dalgalanmalar ve Enerji Maliyetlerindeki Artış

Küresel ekonomik dalgalanmalar ve enerji maliyetlerindeki artış, Türk ihracatçılarını olumsuz etkileyebilir. Özellikle 2022 ve 2023 yıllarında Türkiye'nin Türkmenistan'a yaptığı beyaz eşya ihracatında düşüş yaşanmıştır. Bu düşüşün temel nedenleri arasında küresel ekonomik belirsizlikler ve enerji fiyatlarındaki artış gösterilmektedir.

- Türkmenistan'ın Döviz Kuru ve Konvertibl Döviz Ulaşım Zorlukları

Türkmenistan'da konvertibl döviz ulaşmakta yaşanan zorluklar, ihracatçılar için önemli bir engel teşkil etmektedir. Ülkenin en büyük ihracat kalemi olan doğalgazın fiyatlarındaki dalgalanmalar, devlet gelirlerini ve döviz rezervlerini etkilemekte, bu da ithalatçıların ödeme yapma kapasitesini sınırlandırmaktadır.

- Bürokratik İşlemler ve İthalat Prosedürlerinin Karmaşıklığı

Türkmenistan'da ithalat işlemleri bürokratik ve karmaşıktır. İthalat sözleşmelerinin Türkmenistan Devlet Emtia Borsası'na tescil ettirilmesi ve gümrük işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Bu süreçler, zaman alıcı ve maliyetli olabilir, bu da ihracatçılar için zorluk yaratabilir.

- Rekabetçi Pazar Yapısı

Türkmenistan pazarında Çin ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler, önemli tedarikçiler olarak öne çıkmaktadır. Çin'in ucuz üretim maliyetleri ve geniş üretim kapasitesi, Türk ihracatçıları için rekabeti artırmaktadır.

- E-Ticaret Altyapısının Yetersizliği

Türkmenistan'da e-ticaret altyapısı henüz gelişmemiştir. İnternet erişimi ve hızı, özellikle kırsal bölgelerde sınırlıdır. Ayrıca, online ödeme sistemleri ve dijital ödeme yöntemleri yaygın değildir. Bu durum, ihracatçılarımızın e-ticaret yoluyla pazara girişini zorlaştırabilir.

- Lojistik ve Dağıtım Zorlukları

Türkmenistan'ın lojistik altyapısı, özellikle e-ticaretin büyümesini destekleyecek düzeyde değildir. Ülke içi teslimat süreçleri yavaş ve maliyetli olabilir. Bu durum, ihracatçılarımızın ürünlerini pazara ulaştırma sürecinde zorluklar yaşamasına neden olabilir.

- Vize ve Seyahat Kısıtlamaları

Türkmenistan'da ağır bir vize rejimi uygulanmaktadır. Bu durum, firmalarımızın pazar araştırması yapmak veya iş bağlantısı oluşturmak için ülkeye giriş yapmasını zorlaştırabilir.

- Ürün Bedellerinin Transferindeki Zorluklar

Türkmenistan'a ithal edilen ürün bedellerinin transferinde zorluklar yaşanabilmekte ve böylece ödemelerde gecikmeler olabilmektedir. İthalatçı firmalar mal bedelini bir şekilde içeriden döviz temin ederek veya yurtdışındaki hesaplar üzerinden gerçekleştirebilmektedir. Türkmenistan üzerinden Manat cinsinden yapılan ödeme tutarının Türkmenistan Merkez Bankasına dövize konvertasyonunun yapılmıyor olması halinde ise alacağın tahsilatı mümkün olamayabilmektedir.

- Yerel Pazarın Dinamiklerini Anlama Zorluğu

Türkmenistan'da beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektörüne ilişkin detaylı veri ve istatistiklerin eksikliği, ihracatçılarımızın pazarın dinamiklerini anlamasını zorlaştırabilir. Bu durum, doğru stratejiler geliştirmeyi ve pazar payını artırmayı güçleştirebilir.

- Yerel Distribütörlerle İş Birliği Zorlukları

Türkmenistan'da yerel distribütörlerle iş birliği yapmak, pazar payını artırmak için önemli bir stratejidir. Ancak, yerel distribütörlerin güvenilirliği ve iş yapma kapasiteleri konusunda belirsizlikler olabilir.

8. Beyaz Eşya ve Elektrikli Küçük Ev Aletleri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

- Enerji Verimli ve Teknolojik Ürünlere Odaklanılabilir

Dünya genelinde olduğu gibi Türkmenistan pazarında da enerji verimli ve teknolojik ürünlere olan talep artmaktadır. Firmalarımız, enerji verimliliği yüksek, akıllı ev aletleri ve çevre dostu ürünler geliştirerek pazar paylarını artırabilir. Özellikle enerji tasarruflu buzdolapları, çamaşır makineleri ve fırınlar gibi ürünler, Türkmenistan pazarında daha fazla talep görebilir.

- Yerel Distribütörlerle İş Birliği Kurulabilir

Türkmenistan pazarında yerel distribütörlerle iş birliği yapmak, firmaların pazar payını artırmak için önemli bir strateji olarak görülebilir. Yerel distribütörler, ürünlerin pazarlanması, satışı ve dağıtımı konusunda önemli bir rol oynayabilir. Firmalarımız, güvenilir yerel distribütörlerle uzun vadeli iş birlikleri kurarak pazar paylarını genişletebilir.

- Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetleri Artırılabilir:

Türkmenistan pazarında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık vermek, Türk markalarının tanınırlığını artırabilir. Fuarlara katılım, reklam kampanyaları ve yerel medya ile iş birliği yaparak, Türk ürünlerinin pazar payını artırmak mümkün olabilir. Özellikle Türk İhraç Ürünleri Fuarı gibi etkinliklere katılım, Türk firmalar için önemli bir fırsat sunmaktadır.

- Rekabetçi Fiyat Politikası Oluşturulabilir

Türkmenistan pazarında Çin gibi ucuz üretim maliyetlerine sahip ülkelerle rekabet etmek için, Türk firmaların fiyat rekabetçiliğini koruması önemlidir. Üretim maliyetlerini düşürmek ve verimliliği artırmak, Türk ürünlerinin fiyat açısından rekabetçi olmasını sağlayabilir. Ayrıca, uygun fiyat politikalarıyla pazar payını artırmak mümkündür.

- Ürün Çeşitliliği Artırılabilir

Türkmenistan pazarında farklı ihtiyaçlara yönelik ürün çeşitliliğini artırmak, Türk firmaların pazar payını genişletebilir. Özellikle çamaşır makineleri, buzdolapları, fırınlar ve dondurucular gibi temel ev aletlerinin yanı sıra, mikrodalga fırınlar, elektrikli ütüler ve vakumlu süpürgeler gibi ürünlerde de çeşitlilik sunmak, firmalarımızın pazar payını artırabilir.

- Kalite ve Güvenilirlik Vurgusu Yapılabilir

Türk ürünlerinin kalite ve güvenilirlik açısından öne çıkması, Türkmenistan pazarında rekabet avantajı sağlayabilir. Bu çerçevede, ürünlerin kalitesi ve dayanıklılığı vurgulanabilir, ürünlerin uluslararası standartlara uygunluğu belgelenerek tanıtım faaliyetleri yapılabilir.

- E-Ticaret ve Dijital Pazarlama Stratejileri Oluşturulabilir

Türkmenistan'da e-ticaret altyapısı henüz gelişmemiş olsa da, gelecekte bu alanda büyüme potansiyeli bulunmaktadır. Firmalarımız, önümüzdeki dönemlerde e-ticaret platformları üzerinden ürünlerini pazarlayabilir ve dijital pazarlama stratejileriyle tüketicilere ulaşabilir.

- Yerel Pazarın Dinamiklerini İyi Anlamak Gerekir

Türkmenistan pazarının dinamiklerini iyi anlamak, Türk firmaların başarılı olması için kritik öneme sahiptir. Türk firmalar, pazar araştırması yaparak, tüketici ihtiyaçlarını ve tercihlerini analiz edebilir. Bu sayede, pazarın ihtiyaçlarına uygun ürünler geliştirerek, pazar payını artırabilir.

- Kamu Kurumları ve Yerel Firmalarla İş Birliği Yapılabilir

Türkmenistan'da kamu kurumları ve yerel firmalarla iş birliği yapmak, Türk firmaların pazar payını artırmak için önemli bir stratejidir. Kamu ihalelerine katılım ve yerel firmalarla ortaklıklar kurarak, Türk ürünlerinin pazar payını genişletebilir. Ayrıca, Türkmenistan'da düzenlenen fuarlara katılım, Türk firmalar için önemli bir fırsat sunmaktadır.

9. Genel Değerlendirme

Beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletleri sektörü, küresel ölçekte büyüyen ve gelişen bir pazar olarak öne çıkmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde artan şehirleşme, gelir düzeyindeki yükseliş ve teknolojik gelişmeler, sektörün büyümesine önemli katkı sağlamaktadır. Türkiye, bu sektörde dünya genelinde 5'inci sırada yer alarak önemli bir ihracatçı konumundadır. Özellikle Avrupa, Orta Doğu ve Afrika pazarlarına yakınlığı nedeniyle lojistik avantaja sahip olan Türkiye, küresel rekabette önemli bir oyuncu olarak kabul edilmektedir.

Türkmenistan pazarı, ihracatçılarımız için önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Ülkede artan şehirleşme ve gelir düzeyindeki yükseliş, beyaz eşya ve elektrikli küçük ev aletlerine olan talebi artırmaktadır. Türkmenistan'da yerel üretimin sınırlı olması, bu ürünlerin ithalat yoluyla karşılanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu durum, Türk ihracatçıları için önemli bir fırsat sunmaktadır. Türkiye, Türkmenistan'ın beyaz eşya ithalatında Çin ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden sonra üçüncü büyük tedarikçi konumunda olup, özellikle elektrikli fırınlar, gaz yakıtlı ocaklar ve kombine soğutucu-dondurucular gibi ürünlerde lider konumdadır.

Ancak, Türkmenistan pazarında rekabetçi bir ortam bulunmaktadır. Çin gibi ucuz üretim maliyetlerine sahip ülkeler, Türk ihracatçıları için önemli bir rekabet unsuru oluşturmaktadır. Ayrıca, küresel ekonomik dalgalanmalar, enerji maliyetlerindeki artış ve Türkmenistan'ın döviz kuru sorunları gibi zorluklar, ihracatçılar için engel teşkil etmektedir. Bunun yanında, Türkmenistan'da bürokratik işlemlerin karmaşıklığı ve e-ticaret altyapısının yetersizliği gibi faktörler de ihracat sürecini zorlaştırmaktadır.

Firmalarımızın Türkmenistan pazarında başarılı olabilmeleri için enerji verimli ve teknolojik ürünlere odaklanmaları, yerel distribütörlerle iş birliği yapmaları ve tanıtım faaliyetlerini artırmaları faydalı olacaktır. Ayrıca, rekabetçi fiyat politikaları oluşturmaları, ürün çeşitliliğini artırmaları ve kalite vurgusu yapmaları da önemlidir. İlerleyen dönemde e-ticaret ve dijital pazarlama stratejileri oluşturarak, Türkmenistan pazarında gelecekteki büyüme potansiyelinden yararlanmaları da mümkün bulunmaktadır. Netice itibarıyla; Türkmenistan pazarı, ihracatçılarımız için önemli fırsatlar sunmakta

olup, bahsi geçen öneriler çerçevesinde doğru stratejilerle bu potansiyelin değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

10. Yararlı Linkler ve Kaynakça

<https://www.trademap.org>

<https://infotrade.gov.tm/?l=en>

<https://exchange.gov.tm/>

<https://www.customs.gov.tm/en#>

<https://www.tstb.gov.tm/>

<https://www.cci.gov.tm/>

<https://beysad.org.tr/>

<http://www.turkbesd.org/>